

Weidevogelsgroep Raamsdonk e.o.

Tweede jaargang, Nummer 10

Voor INTERN gebruik

Nieuwsbrief 2025-04-18

In deze nieuwsbrief:

1. Stand van zaken per loopgroep
2. Verslag activiteit vogels kijken en luisteren
3. Stuk van Hans Diepstraten "elk ei telt mee"
4. Activiteiten
5. Links

Het is een totaal ander jaar dan vorig jaar. Wat een verschil. Vorig jaar bleven de laarzen in de modder steken en lagen sommige nesten in het water. Maar er was voldoende voedsel voor de vogels om op te vetten en eieren te leggen.

Dit jaar moet je bijna met een stofmasker het land op zo droog als het is. De vogels vinden bijna geen voedsel in de droge bovenlaag van de percelen en vetten niet of slecht op. Resultaat.....in ons loopgebied, maar ook in de rest van Brabant minder nesten dan vorig jaar. Het is echter nog niet te laat. Ik zag in de boerenlandmonitor dat bijvoorbeeld in Slagenland Waspik Boven in mei en juni 2024 nog veel nesten zijn gevonden.

De boeren zijn bijna allemaal klaar met het land bewerken en inzaaien of poten. Dat wordt dus rustiger in de polders. Nieuw ingezaaid grasland groeit niet en kan dus nog niet gemaaid worden. We zien dat kieviten dat land nu ook uitkiezen om te nestelen. Zelfs in niet goed opgekomen wintertarwe zit een enkele kievit te broeden. Als het wat meer gaat regenen en er weer voedsel is, kan het zomaar zijn dat we nog een sprintje krijgen van de vogels. Elk nest is er een.

En elk ei telt, zoals jullie kunnen lezen in het stuk van Hans. De moeite waard om te lezen waarom ons werk zo belangrijk is. Maar ook belangrijk dat boeren en vooral loonwerkers weten wat beschermen betekent en waarom. Dus als je dit stuk kunt delen, doe dat vooral.

Bij activiteiten staat een uitnodiging voor een interessante lezing over de Biesbosch. En bij links is een verwijzing vanuit Brabants Landschap naar de digitale basiscursus weidevogelbescherming. Veel leesplezier.

1. Stand van zaken per loopgroep

- Overdiep: zij hebben tot nu toe 12 nesten gevonden. En hebben op een perceel 6 broedende kieviten zien zitten. Maar ze zijn daar nog niet het land op geweest. Dat gaan ze volgende week doen.
Ter vergelijking met 2024 om deze tijd: 4 nesten.
- Slagenland Waspik Boven: tot nu toe 13 kievitsnesten en 2 scholeksternest. Van de 12 kievitsnesten zijn er 2 gepredeerd.
Ter vergelijking met 2024 om deze tijd: 12 nesten.

- Willemspolder: 9 nesten gevonden op 1 perceel. De boer is een maatwerkregeling aangeboden waar hij welwillend tegenover stond. Maar.....alle 9 nesten gepredeerd. Heel heel jammer. Verder nog geen nesten op andere percelen. Het is nog vroeg, dus wellicht nog een 2de leg op het perceel van de 9 gepredeerde nesten.
Ter vergelijking met 2024 om deze tijd: 21 nesten

- Buitendeks: tot nu toe 9 kievitsnesten, waarvan er 2 verlaten zijn.
Ter vergelijking met vorig jaar om deze tijd: 22 nesten.

2. Verslag vogels kijken en luisteren op woensdag 16 april

Om 6 uur het bed uit. Dat viel niet mee. Worstebrood in de oven, want warm is toch het lekkerst. Koffie en thee zetten en met de warme worstebroodjes in een fleecedeken op weg naar het Overdiep. Afspraak was 7.00 uur aanwezig. Hans Diepstraten stond al klaar met zijn telescoop. Ook Wim Scholten had zijn telescoop neer gezet.

15 vrijwilligers van de Weidevogelgroep waren op de fiets of met de auto naar het Overdiep gekomen om te luisteren naar de zingende vogels en hopelijk ook bijzondere exemplaren te zien. De cetti's zanger liet al luidruchtig van zich horen. Volgens onze gids Hans is er in de Biesbosch een flinke kolonie van deze vogels. Nu de winters zachter zijn, breidt het leefgebied zich verder uit. We hebben het vogeltje niet gezien. Wat we wel hebben gezien en gehoord was de blauwborst. Daarmee was voor sommige vrijwilligers het uitstapje al helemaal geslaagd. Ooit van de sprinkhaanzanger gehoord? Ik niet. Maar ik heb hem nu in het echt gehoord en die vergeet ik niet meer. Volgens Hans lijkt het geluid op de snor 🤔. Alleen de snor heeft een ronder geluid. Ja, ja, en dat op de vroege morgen.

Het was kouder dan we hadden verwacht. Dus een warm worstebroodje met een bakkie koffie of thee ging er goed in. Wat ik ook niet zal vergeten is het verhaal over de koekoek. Die legt haar ei in een nest van een andere vogel. Dat weten we allemaal. Maar dat de vogel steeds bij dezelfde waardvogel haar ei legt.... En dat het jong gewoon zonder les te krijgen van een papa of mama koekoek gewoon in zijn eentje naar Afrika vliegt en daar terecht komt bij de groep van zijn pa en ma.....terwijl ze elkaar dus niet kennen. En zo kan ik wel doorgaan over die koekoek. Hans wist het geweldig te vertellen. Tegen 9 uur waren we heel wat kennis rijker geworden; hadden we verschillende vogels gehoord en een paar ook goed kunnen bekijken; mooie verhalen van Hans en toch ook wel kou geleden. Hans heel hartelijk bedankt namens de groep voor deze mooie ochtend.

3. Elk ei telt mee.

In de Gecombineerde Willemspolder zijn aardig wat boeren actief en met de meeste boeren hebben we als weidevogelbeschermers een goed contact. De boeren werken goed met ons samen en hebben interesse in de natuur en weidevogels. Niet gek want veel van die boerenfamilies hebben al generaties lang een binding met grond die ze bewerken. Daarnaast werken die boeren ook samen met loonwerkers en daar gaat het wat weidevogelbescherming niet altijd even goed.

Bij een loonwerker, die geen binding met de grond in onze polder heeft en in opdracht van de boeren werkzaamheden uitvoert, gaat het om andere zaken. Tijd en geld bepalen de dagelijkse gang van zaken. Er is geen tijd om aan de weidevogels te denken en tot op zekere hoogte snap ik dat ook wel. Daarbij komt dat voldoende kennis van weidevogels soms ook ontbreekt.

Zo zei een loonwerker onlangs dat hij niet mee wilde werken aan het beschermen van weidevogels want dat was nergens voor nodig. "Kieviten zijn er genoeg en ze maken zo een nieuw nestje" was zijn uitleg. En daar gaat het voor de weidevogels en voor ons beschermers dus mis. Ik zal een voorbeeld geven wat de consequentie is als je de weidevogels niet beschermt en de nesten er onder ploegt. Het kan een beetje technisch overkomen maar maakt wel duidelijk hoe belangrijk beschermen is, ook door loonwerkers.

Stel op een maisakker liggen vijf kievitsnesten met uiteindelijk allemaal vier eieren. Dan ligt het gemiddelde uitkomstpercentage, afhankelijk van de omstandigheden, tussen de 30% en 70%. Bij die omstandigheden moet je dan bijvoorbeeld denken aan predatie, bescherming, weersomstandigheden en landbouwactiviteiten. Als er veel predatie plaatsvindt door kraaien, vossen en marterachtigen kan dat percentage zelfs onder de 30% liggen. Maar bij goede bescherming en goede samenwerking met de boer kan dat percentage zelfs boven de 70% uitkomen. Als je niet beschermt zoals de loonwerker bedoelt, zal het percentage daar mogelijk tussenin liggen en schat ik 50% of mogelijk lager.

Een sommetje;

- in het gunstige geval $(5 \times 4 \text{ eieren}) \times 70\% = 14 \text{ jonge kieviten}$ (goed beschermt)
- volgens de loonwerker $(5 \times 4 \text{ eieren}) \times 50\% = 10 \text{ jonge kieviten}$ (50%-50% kans dat het lukt)
- in het ongunstige geval $(5 \times 4 \text{ eieren}) \times 30\% = 6 \text{ jonge kieviten}$ (niet beschermt en predatie)

In de levensfase van uit het ei komen tot vliegvlug worden, overleeft ongeveer 30% van de uitgekomen kuikens het.

In ons voorbeeld van 5 nesten van 4 eieren en 30% overlevingskans met de hierboven beschreven situaties levert dat het volgende op;

- in situatie 1 overleeft ongeveer 30% van de jonge kieviten de eerste weken = 4.2 kieviten
- in situatie 2 beschermen is niet nodig en moeten de kieviten geluk hebben = 3.3 kieviten
- in situatie 3 overleeft ongeveer 5% van de jonge kieviten de eerste weken = 1.8 kieviten

Voor een stabiele populatie, die niet verder achteruit mag gaan, moet zelfs 40% van de kievitjes vliegvlug worden oftewel 5.6 kieviten in ons rekensommetje. Dus ondanks onze goede zorgen en inzet is het een lastig verhaal en hebben we alle hulp nodig om de kievitenstand op peil te houden. Het laat ook zien dat de landelijke kievitenstand al jaren achteruitgaat. Jarenlang neemt de kievitenpopulatie in ons land met 5% per jaar af.

Dan daar nog bovenop even kort het verhaal van de loonwerker dat een kievit "zo een nieuw nestje maakt". Dat verhaal ligt toch een beetje anders want dat ligt volledig aan de omstandigheden. In de gunstigste omstandigheden, als bijvoorbeeld een nest vroeg in het seizoen verloren gaat, is de kans dat de kievit voldoende in conditie komt om een nieuw legsel te produceren ongeveer 70%-90%.

Dan praat je over 70%-90% van 5 nesten zoals we hierboven beschreven hebben, oftewel 3 tot 4 nesten met 4 eieren. Dan hebben we het over 12 tot 16 eieren waarvan 70% uitkomt en dat zijn 8.5 tot 12 kieviten waarvan 30% vliegvlug wordt. Met een positieve benadering kom ik dan op 3,5 kieviten uit.

Daarmee wordt het verhaal nog dramatischer en zijn we binnen korte tijd helemaal klaar met beschermen.

Om onze kievit in onze Willemspolder succesvol te laten zijn, moet er nog heel veel gebeuren en de eerste winst is vrij makkelijk te behalen als we de loonwerker aan onze kant krijgen. Dat zou dan een overwonnen hindernis zijn en kunnen we nadenken hoe we de volgende hindernis; predatie aanpakken.

Ik hoop dat het een beetje duidelijk is en het belang van een meewerkende loonwerker enorm is bij een zeer kwetsbare weidevogel. Ik heb de percentages, vaak gemiddelden uit verschillende bronnen gehaald. Onder andere SOVON, Vogelbescherming en Brabants Landschap.

Hans Diepstraten

4. Activiteiten

- Onze vrijwilliger Ad van Achterberg is lid van de vogelclub Vogellust in Raamsdonksveer. Zij hebben een interessante activiteit. **Iedereen is welkom.**
Datum: Dinsdagavond 13 mei
Tijd: 19.30 uur
Plaats: De Schelf, Burgermeester Krijgsmangeerde 46 in Raamsdonksveer
Lezing: Nationaal Park de Biesbosch
Door wie: boswachter ecologie Joey Braat.
Hij gaat vertellen (en ook laten zien natuurlijk) over vogels, andere dieren en de geheimen van het natuurreservaat de Biesbosch.
Opgeven i.v.m. het klaarzetten van de stoelen: stuur een appje naar Ad: 0621895374
- 14 mei excursie van 18.45-20.45 uur naar Altena (info komt nog)

5. Links

<https://www.landschappen.nl/nieuws/bescherming-boerenlandvogels-moet-en-kan-beter>

<https://www.melkvee.nl/artikel/1251494-flexibiliteit-boer-door-certificering-weidevogelgebied/>

<https://vogelskijken.nl>

<https://www.wvg-raamsdonk.nl/hansdiepstratenblog>

Bericht van coördinatiepunt Brabants Landschap

Beste deelnemer aan de basiscursus weidevogelbescherming,

Je hebt in één avond tijd een hele hoop informatie voorgeschoteld gekregen door veldmedewerker en collega Marco Renes.

Hopelijk heb je er veel van opgestoken en was het een gezellige en goed verzorgde avond.

Het is ingewikkelde materie, en vast onmogelijk om alles te onthouden. Daarom zijn we heel blij met onze online-weidevogelcursussen.

Je kunt het verhaal van Marco daarmee nog eens op het gemakje terugluisteren via YouTube, via een driedelige videoserie.

Deel 1:

<https://www.youtube.com/watch?v=zX9VKH5VtME>

Deel 2:

https://www.youtube.com/watch?v=_bONm6XhiZc&t=1s

Deel 3:

<https://www.youtube.com/watch?v=6HnbX5kBaWE>

Daarnaast bestaat er ook de cursus BTS-tellen. Laat je niet afschrikken door die terminologie, het is eigenlijk 'gewoon' een cursus over vogelgedrag. Deze cursus is heel kundig gemaakt door LandschappenNL en BoerenNatuur, en gratis toegankelijk voor alle weidevogelbeschermers.

Videomateriaal, foto's, informatie en een quiz in één.

[Bereikbaar via deze link](#)

Genoeg om in de avonduren nog wat zelfstudie te doen, dus.

Mocht je nog niet aangesloten zijn bij een groep, laat ons dat dan eventjes weten, en dan brengen wij je in contact met de dichtsbijzijnde weidevogelgroep.

Zo, dat was het weer. Tot de volgende keer.

Hartelijke groet en we duimen voor nog meer nesten de komende tijd.

Lia Kuijsters groepcoördinator

liakuijsters@gmail.com

06 48 088 871